

БЛОГ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ В ІСПАНІЇ

У статті розглядається блог як один із важливих інструментів формування навчально-пізнавальної компетентності, аналізується роль блогу в пізнавальному процесі, даються рекомендації щодо використання блогу в аудиторії та під час самостійної роботи. Крім того, у статті порівнюються функції блогу й підручника, переваги кожного з них у забезпеченні ефективності формування навчально-пізнавальної компетентності.

Ключові слова: навчально-пізнавальна компетентність, блог, мотивація.

В статье рассматривается блог как один из важных инструментов формирования учебно-познавательной компетентности, анализируется роль блога в познавательном процессе, даются рекомендации для использования блога в аудитории и во время самостоятельной работы. Кроме того, в статье сравниваются функции блога и учебника, преимущества каждого из них в обеспечении эффективности формирования учебно-познавательной компетентности.

Ключевые слова: учебно-познавательная компетентность, блог, мотивация.

In the article were seen blogs as a very important tool for forming educational competence. The analysis of blogs' role during the educational process is given. The recommendation for using blogs in the classroom and during the unassisted work is considered. In addition, in the article the textbook and the blog are compared, their advantages in realization of effective forming of educational competence are examined.

Key words: the forming educational competence, blog, motivation.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку суспільства особливого значення набуває використання в навчально-виховному процесі вищих закладів освіти інтерактивних інформаційних технологій, що дозволяють активізувати інтелектуально-пізнавальну діяльність особистості майбутнього фахівця, забезпечити внутрішню мотивацію, розвивати критичне мислення й науковий світогляд. Розв'язання окресленої проблеми

сприяє вирішенню таких важливих науково-практичних завдань, як оптимізація виховання прагнень особистості до самореалізації й самоствердження у професійній і соціальній сферах, формування вмінь генерувати неординарні ідеї та впроваджувати інноваційні проекти в життя. В цьому ракурсі проблема дослідження зарубіжного досвіду організації професійної підготовки фахівців, формування в них навчально-пізнавальної компетентності набуває особливого значення.

Аналіз актуальних досліджень. Аналіз останніх наукових праць свідчить, що різні аспекти окресленого питання розглядалися в таких напрямках: методологічні засади професійної підготовки студентів (В. Андрущенко, І. Зязюн, В. Кремень, Н. Ничкало, С. Сисоєва), теоретичний базис формування системи компетентностей особистості майбутнього фахівця (Н. Бібік, О. Овчарук, О. Пометун, О. Савченко), методичні прийоми розвитку навчально-пізнавальної компетентності майбутніх учителів (О. Григорович). Втім, проблема висвітлення зарубіжного досвіду в розрізі використання інтерактивних технологій із метою підвищення ефективності професійної підготовки молоді, зокрема на базі вищих навчальних закладів Іспанії, залишається поза увагою науковців.

У зв'язку з цим **метою статті** є розкрити специфіку використання блогів у навчально-виховному процесі в університетах Іспанії. Завданнями статті є представити блог як технологічний інструмент формування навчально-пізнавальної компетентності студентів у процесі навчання іспанської мови як іноземної.

Виклад основного матеріалу. Однією з головних характеристик навчального процесу в Іспанії є широке використання нових технологій: всі аудиторії мають вихід в Інтернет, окрім того, в навчальних закладах є окремі комп'ютерні зали, інтерактивні класи тощо. Інтернет і комп'ютерні технології пропонують широке поле можливостей для організації навчального процесу з метою перетворення його на цікавий, вмотивований,

ефективний засіб професійної підготовки студентів узагалі та формування навчально-пізнавальної компетентності, зокрема.

Комп'ютерні технології надають велику кількість засобів організації навчання, провідним з яких є блог. Цей вид організації пізнавальної діяльності студентів був обраний нами через те, що він є доволі легким у застосуванні, пропонує велику кількість можливостей, а також залишається привабливим у зв'язку з мотивуючим дизайном. Популярність блогів у навчальних закладах світу зростає з кожним днем.

Сучасний учитель / викладач має пристосовуватися до нових навчальних моделей і, особливо, до покоління так званих «цифрових аборигенів», тобто до покоління учнів, які народилися й вирости з Інтернетом. Це передбачає певну зміну, новий підхід, нові методи, які наближають нас до «цифрового виховання і навчання», до користування технологіями як інструментом пошуку, застосування й надання інформації. Блог – це такий інструмент, який дозволяє подати необхідну інформацію або зміст уроку доволі простим й одночасно привабливим для учнів способом, його легко створювати й редагувати, необхідним є тільки доступ до Інтернету та мінімальні технічні навички. Це значить, що блог є одним із способів публікації студентських робіт у всесвітній павутині. Для користувачів це так само просто, як і надсилати або отримувати електронні листи.

Блог дозволяє генерувати, публікувати й обмінюватися інформацією в різних форматах (відео, ілюстраціях, аудіо) без необхідності використання великих технологічних спроможностей, а також блог пов'язаний з іншими форматами і додатками мережі Інтернету такими, як веб-сторінки, соціальні індикатори, генератори змісту тощо.

Згідно Ф. Бланкесу, перевагами блогів є:

– легкість у використанні: кожен блог має доступи до редакторів, генераторів і інших додатків, які допомагають працювати зі змістом блогу;

- мобільність: доступ може реалізуватися у будь-який момент, незважаючи на час та географічне розташування;
- ефективність керування змістом: надходження можна організовувати тематично, доступ до них полегшується календарем публікацій або різними індикаторами;
- інтерактивність: заохочує участь, внески користувачів, коментарі, і отже, навчання з конструктивістської точки зору;
- породжує дебати, дискусії й відповідальне користування мережею через виконання базових правил поведінки;
- збільшує можливості веб-сторінки за допомогою включення мультимедійних засобів, соціальних індикаторів або ярликів, якими можуть послуговуватися інші користувачі;
- підвищує мотивацію в аудиторії: через свій візуально привабливий дизайн, а також через можливість для учня створювати, ділитися з іншими, бачити те, що роблять інші, додавати й усвідомлювати свій навчальний процес;
- дозволяє йти вперед, а потім повертатися до певної інформації і змінювати її.

Останнім часом в Іспанії з'явилося багато робіт, присвячених використанню блогів у навчальному процесі. В центрі уваги низки наукових доробок є походження й еволюція блогів, їхня типологія і функціональність (Х. Оріуєла), інші дослідження концентруються на створенні й використанні інструментів блогу (В. Делла Чієза, Р. Чаморро). Деякі дослідники розвивають спеціальні теми такі, як гіпертекст, дизайн тощо (Е. Бругера Пайя, Х. Кампас) або пропонують веб-путівники (Х. Марсело, Е. Мартін).

Досить поширеною в іспанській дидактиці є заміна слова «блог» на «edublog» (тобто дидактичний / навчальний блог). Х. Аро дав визначення дидактичному блогу як такого, що має на меті активізацію навчання в контексті певних тематичних циклів і забезпечення технічної підтримки

процесу викладання. Блог, на думку автора, завжди використовується з навчальними цілями в дидактичному середовищі.

Блоги створюють пізнавальну мотивацію учнів за допомогою диверсифікованих вправ і творчих завдань. Вони слугують оптимізації розвитку усних і письмових умінь і навичок. За допомогою блогів можливо:

- шукати, обирати і пропонувати певні Інтернет ресурси;
- висловлювати усно і письмово думки, інформацію й емоції;
- досліджувати, аналізувати, шукати варіанти розв'язання проблем;
- розвивати і синтезувати знання й інформацію;
- читати і писати тексти різних жанрів.

Крім того, в блогах ми можемо викладати інтерактивні вправи з можливістю самооцінювання, інтерактивні книжки, презентації, фотоблоги, відео, мапи, графіки тощо.

Вивчення наукових джерел [3-7] дозволяє стверджувати, що слово «блог» походить від англійського «weblog» («log» означає «щоденник»). Це електронне персональне місце, яке часто актуалізується, дозволяючи кожному відобразити у формі щоденника теми, котрі викликають інтерес, та в якому інші читачі можуть залишати свої коментарі в хронологічному порядку. На відміну від форуму, блог має головного автора, який починає розмову або дискусію і пропонує тему. Саме тому блог є централізованим і ієрархічним, а форум є децентралізованим, де будь-який автор може почати полеміку. Крім того, на форумах існують модератори, котрі контролюють дискусії й можуть блокувати певні висловлювання.

Блог складається з:

- вступної частини (назва, інформація про автора, теми);
- центральної частини (інформація, коментарі, малюнки, фото тощо);
- побічних частин (зв'язки з іншими блогами, елементи дизайну та інше).

Відповідно до наукової позиції Х. Аро, блог може використовуватися для:

– керування навчальним матеріалом з боку вчителя (індивідуальний блог, який не передбачає співпрацю з іншими, або колективний блог, котрий скеровується групою викладачів);

– керування проектами учнів:

- індивідуальні проекти – учнівський блог;
- колективні проекти (співпраця):
  - колективний учнівський блог;
  - колективний блог викладачів і учнів;
  - колективний блог навчального центру.

Навчальний блог може виконуватися вчителем чи учнем / учнями. Серед тих блогів, що найефективніше впливають на формування навчально-пізнавальної компетентності учнів і студентів, доцільно назвати такі, які ведуться учнем (учнями) чи студентом (студентами):

– класний блог (слід наголосити, що цей вид передбачає співпрацю батьків разом з учнями (студентами) й учителями (викладачами));

– блог-портфоліо учня / студента (дозволяє зібрати кращі зразки творчих, дослідницьких та інших робіт, а також сприяє формуванню сітьової активності учнів);

– блог-навчальний зошит учня / студента або цілого класу / академічної групи.

Науковці Іспанії часто дискутують з приводу того, який засіб є ефективнішим у формуванні навчально-пізнавальної компетентності особистості: блог чи підручник. Аналіз переваг кожного з видів представлено в таблиці.

Таблиця

Переваги й недоліки використання блогу чи підручника у формуванні навчально-пізнавальної компетентності учнів і студентів

Зміст	Підручник	Блог
1	2	3

Дає можливість різноджерельного подання концепцій і понять.	Тільки одне джерело інформації.	Блог робить можливою взаємодію між користувачами, а також введення в дію мультимедійних засобів.
Використання первинних джерел інформації з метою гарантувати аутентичність і складність реального світу.	Залежить від підручника. Деякі пропонують первинну інформацію, але яка швидко стає застарілою або перестає вживатися.	Джерела інформації є аутентичними, до того ж вони постійно актуалізуються.
Цілі пропонуються учнем, або обговорюються з учителем чи групою.	Цілі встановлені підручником і / або програмою.	Учень має можливість відігравати активну роль і пропонувати цілі.
Роль викладачів і учнів.	Підручник.	Блог.
Центральна роль учня в навчанні.	Залежить від підручника. Учень може брати активнішу участь у процесі навчання, хоча підручник як такий лімітує активність і незалежність учня.	Найвищий ступінь активності. Учень може вирішувати, що, як, коли вивчати, а також створює деякі види діяльності.

Продовження таблиці

Викладач сприяє навчальній діяльності учня або спрямовує	Залежить від підручника. Іноді викладач може ставати	Викладач може пропонувати вправи й ресурси учням.
--	--	---

її.	активнішим і незалежнішим, але в більшості випадків саме підручник спрямовує навчальну діяльність учнів.	
Дозволяє звернутися до попередніх знань учня.	Не може передбачити підготовку учня, а також те, що саме в нього викликає труднощі, які помилки він може зробити.	Викладач може аналізувати помилки учня, пояснювати їх за допомогою коментарів чи посилань.

З таблиці є очевидним, що блог дає більше можливостей для забезпечення мобільності учня і викладача у процесі навчання. Блог є не тільки корисним інструментом, він є також оптимальним засобом поглиблення учнівських знань, котрі пропонуються в підручнику.

З позиції науковців Іспанії [3-7], блог може «зламати»:

– фізичні бар'єри: аудиторія переміщується до віртуального світу, який не має «стін», кожен може зайти і скористатися тією інформацією, котра пропонується; навчатися можна з будь-якого місця;

– часові бар'єри: навчатися можна у будь-який момент і у будь-якому ритмі; навчання, комунікація і співпраця можуть відбуватися синхронно або асинхронно;

– обмеження академічних програм: викладач і / або студент складають навчальні програми відповідно до необхідності й зацікавленості учнів / студентів у певний час;

– традиційну форму подання матеріалу: інформація є актуальною; існує можливість використання мультимедійних засобів у блогах;

– ідею «лінійного навчання»;

– економічні бар'єри: інформація є повністю доступною в мережі і безкоштовною.

Переваги блогів для студентів і викладачів:

– для студентів:

– можливість користуватися блогом з будь-якого місця у будь-який час (не має різниці вік, фах чи графік навчання / роботи користувача);

– наявність інструмента для організації, створення й надання інформації;

– навчання є асинхронним: студент має доступ до блогу і його складових частин у будь-який момент;

– навчання може бути синхронним: блоги дозволяють відсилати негайні повідомлення (у режимі «чат»), що означає синхронну комунікацію;

– можливість використання Інтернету для отримання актуальної й важливої інформації;

– однакові можливості для участі і співпраці для всіх;

– один із важливих каналів комунікації з викладачем і з товаришами;

– швидкий і зручний доступ до матеріалів та ресурсів.

Окрім цих переваг, має сенс додати ще комплекс важливих переваг використання блогів в аспекті формування навчально-пізнавальної компетентності при викладанні іноземної мови. Виникає більше можливостей для:

– контакту і співпраці іноземною мовою, оскільки нею спілкуються студенти і здійснюється презентація матеріалів;

– розвитку певних умінь і навичок, особливо в ракурсі розуміння і письма;

– відбиття своїх думок і знань іноземною мовою за допомогою різних засобів: письмово, усно (окрім текстів можна використовувати аудіо та відео).

Для викладачів використання блогів пропонує такі можливості:

– вести заняття з будь-якого місця у будь-який час;

- постійно публікувати й актуалізувати матеріали та інформацію з гарантією, що студенти відразу будуть бачити зміни;
- керувати навчальним процесом, давати студентам поради, допомагати;
- створювати списки інтернет-ресурсів, інших довідкових матеріалів для допомоги майбутнім фахівцям;
- розвивати комунікацію і співпрацю з іншими викладачами і студентами.

Що стосується оцінювання, то для цього є багато інструментів. Найважливішими, на наш погляд, є:

- початкове оцінювання: з метою визначити рівень студента або академічної групи (організується за допомогою тестів);
- поточне оцінювання: під час навчань в аудиторії викладач спостерігає за прогресом студентів і фіксує їх (здійснюється за допомогою вправ, тестів, модулів);
- підсумкове оцінювання (робиться за допомогою тестів, заліків або іспитів), при цьому проводити заліки й іспити можна в аудиторії або в режимі он-лайн.

Крім того, важливу роль відіграє самооцінювання. Для цього викладач час від часу готує для студентів низку запитань, пов'язаних із вправами блогу, наприклад:

- Яка вправа виявилась найцікавішою? Чому?
- Чи виникали проблеми з користуванням інформаційною програмою?
- У яких аспектах відчувається прогрес? Що ще не виходить?
- У якій мірі Вам допомогли вправи / інша діяльність, запропоновані в блозі, в аспекті розвитку навчально-пізнавальної компетентності?
- Які результати очікуються після певного періоду навчання за допомогою блогів?

Предметні результати:

– засвоєння навчальних програм на рівні, який перевищує стандартні вимоги;

– індивідуальний прогрес студента в контексті того чи іншого навчального матеріалу;

– компенсація недоліків аудиторного навчання.

Метапредметні результати:

– вміння навчатися (досягнення в самостійній роботі);

– вміння орієнтуватися в явищах реального життя;

– вміння орієнтуватися у світі цінностей;

– готовність до професійної діяльності;

– опанування ключовими компетентностями.

Особистісні результати:

– готовність до самовизначення;

– сформована моральна і громадська позиція;

– сформовані професійні плани.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Кожний викладач обирає власну стратегію формування навчально-пізнавальної компетентності. Інтернет пропонує низку засобів, за допомогою яких навчальний процес стає цікавим, корисним та таким, що мотивує студента навчатися. Блог – це тільки один із багатьох інструментів, який може допомогти досягти навчально-професійних цілей.

Перспективи дослідження полягають у виявленні шляхів активізації формування навчально-пізнавальної компетентності в розвинених країнах світу (Великобританії, Канаді, Німеччині, США, Франції, Японії та ін.) і здійснення компаративного аналізу набутого досвіду у вищих навчальних закладах.

Література

1. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики: Колективна монографія / Колектив авторів: Бібік Н.М., Ващенко Л.С., Локшина О.І., Овчарук О.В.,

Паращенко Л.І., Пометун О.І., Савченко О.Я., Трубачева С.Е. / Під заг. ред. О.В.Овчарук. – К.: „К.І.С.”, 2004. - 112 с.

2. Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз / Монографія / В. П. Андрущенко, І. А. Зязюн, В. Г. Кремень, С. Д. Максименко, Н. Г. Ничкало, С.О.Сисоєва, Я.В.Цехмістер, О.В.Чалий / За ред. В.Г.Кременя. – К., 2003. – 853 с.

3. Barroso, L. “El abc del blog”. Consultado el 20/02/2011 en <http://edublogki.wikispaces.com/abc+del+blog>

4. Blázquez, F.J. (2007) “Internet y la enseñanza del español: el uso de blogs”. Consultado el 5/02/2011 en <http://www.educacion.es/redele/Biblioteca2008/JavierBlanquez/Memoria.pdf>

“Blogs y educación”. Consultado el 5 / 02 / 2011 en <http://blog.educastur.es/blogs-y-educacion/>

5. HARO, J. Educativa [blog en Internet] Barcelona: Juan José de Haro. 2007- [consultado: 10 marzo 2009]. Disponible en: <http://jjdeharo.blogspot.com/2007/11/el-uso-del-blog-en-la-clase-presencial.html>

6. Ortas, E. “BlogEsfera. Algunos blogs de ELE”. Consultado el 4/02/2011 en <http://estherortas.com/bloguELEsfera.html>

7. Palomo López, R., Ruiz Palmero, J. y Sánchez Rodríguez, J. (2008) Enseñanza con TIC en el siglo XXI. La escuela 2.0. Sevilla: MAD. “Para qué sirve un blog de aula”. Consultado el 21/02/2011 en http://www.tinglado.net/wiki/index.php/Para_qu%C3%A9_sirve_un_blog_de_aula